

Crna Gora
Ministarstvo kulture

CRNA GORA	
SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	28. 12. 2018. GOD
KLASIFIKACIONI BROJ:	W-63-18/18-19
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENIC:	PRILOG

Br. 01-4679/2
Cetinje, 27. 11. 2018.

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za dalju reformu izbornog i drugog zakonodavstva
Gospodin Branimir GVOZDENOVIĆ, predsjednik odbora

Poštovani gospodine Gvozdenoviću,

U cilju sistemskog pristupa kontinuiranog unapređenja slobode izražavanja i ambijenta za slobodan rad medija, kao i obaveze implementacije pravne tekovine EU, Izvještaja EK za 2018. godinu, te JUFREX Analize medijskog sektora Savjeta Evrope, Ministarstvo kulture predložilo je, Programom rada Vlade za IV kvartal 2018. godine, izradu Predloga zakona o medijima i Predloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore.

Nacrti ovih zakona, proizvod su rada multiresorskih radnih grupa sastavljenih od predstavnika medija, medijskih udruženja, civilnog društva, akademske zajednice i predstavnika državnih organa. U dijalogu i stručnoj raspravi koncipirana su rješenja saglasna međunarodnim standardima i dobrim praksama ove oblasti.

Tekstovi Nacrta predmetnih zakona svojim rješenjima usaglašeni su sa:

- članom 10 Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama;
- praksom Evropskog suda za ljudska prava;
- preporukama Savjeta Evrope iz slobode izražavanja;
- preporukama za usklađivanje sa standardima Savjeta Evrope i Evropske Unije iz JUFREX Analize medijskog sektora u Crnoj Gori;
- ocjenama iz redovnih godišnjih Izvještaja o napretku Crne Gore;
- preporukama UN u okviru Univerzalnog periodičnog pregleda (UPR) u dijelu koji se odnosi na slobodu izražavanja.

Obzirom da u redovnim godišnjim izvještajima Evropske komisije, nije bilo negativnih komentara na predmetne zakone, revizija istih nije proizvod „nedorečenosti i nedostataka u važećim propisima koji otežavaju njihovu primjenu“, već je cilj revizije dodatno snaženje u skladu sa međunarodnim standardima i najboljim komparativnim praksama.

Shodno, Analizi medijskog sektora u Crnoj Gori, koju je Savjet Evrope, u drugoj polovini 2017.godine, sproveo u okviru regionalnog projekta „Jačanje pravosudne ekspertize o slobodi izražavanja i medijima u Jugoistočnoj Evropi“(JUFREX), želimo ukazati da su preporuke predmetne analize involvirane u tekstove dvaju nacrtu ovih zakona.

Ekspertski fokus analize odnosio se na ocjenu pravnog i institucionalnog okvira, tržišta, javnih medijskih servisa, šema državne pomoći, transparentnosti vlasništva nad medijima, novinarstva, samoregulacije, medijske pismenosti, upravljanja autorskim pravima i digitalnih posrednika.

U analizi su definisane preporuke koje se odnose na:

- usklađivanje medijskog zakonodavnog okvira sa standardima Savjeta Evrope i EU;
- djelotvornu i nepristrasnu regulaciju i samoregulaciju;
- nezavisne, profesionalne i održive javne medijske servise;
- transparentne i jednake tržišne uslove za sve aktere medijske oblasti;
- transparentnost vlasništva nad medijima i sprečavanje medijske koncentracije;
- transparentan sistem javnih subvencija za medije;
- profesionalni integritet i bezbjednost novinara.

U odnosu na *Zakon o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore*, preporuke Savjeta Evrope iz JUFREX analize medijskog sektora u Crnoj Gori ukazuju na potrebu:

- definisanja perioda mirovanja za političke funkcionere;
- uklanjanja odredbe koja se odnosi na kolektivno razrješenje Savjeta RTCG;
- definisanja razrješenja člana Savjeta RTCG prije isteka mandata samo u ograničenim okolnostima,

dok u odnosu na *Zakon o medijima*, JUFREX preporuke ukazuju na potrebu:

- nove definicija medija koja će se nedvosmisleno odnositi na online medije;
- odgovornosti on-line medija u odnosu na sadržaje treće strane, kao što su komentari i drugi sadržaji koje generišu korisnici
- da pravo na odgovor i pravo na ispravku treba proširiti u skladu sa Preporukom (2004) 16 Komiteta ministara Savjeta Evrope državama članicama o pravu na odgovor u novom medijskom okruženju (Komitet ministara SE 2004).

Izmjene i dopune Zakona o nacionalnom javnom emiteru Radio i Televizija Crne Gore, izrada novog Zakona o medijima, te planirana izrada novog Zakona o elektronskim medijima, imaju za cilj:

- garantovanje slobode izražavanja shodno standardima Savjeta Evrope i Evropske unije;
- garantovanje slobode medija i bezbjednosti novinara;
- garantovanje pluralističkog medijskog okruženja;
- osnivanje fonda za pluralizam medija;
- normativno snaženje političke, institucionalne i finansijske nezavisnosti RTCG;
- snaženje institucionalne nezavisnosti Agencije za elektronske medije shodno Direktivi o izmjeni Direktive o audio-vizuelnim medijskim uslugama iz oktobra 2018. godine;

- podsticanje finansijske održivosti samoregulacije;
- transparentnost državnog oglašavanja u medijima;
- promociju medijske pismenosti.

Obzirom da Vlada ne vrši nadzor nad radom nacionalnog javnog emitera, odnosno medija uopšte, želimo napomenuti da je izrada podzakonskih akata u odnosu na predmetne zakone u nadležnosti Savjeta nacionalnog javnog emitera RTCG, nezavisnog regulatora za oblast elektronskih medija, odnosno Centralnog registra privrednih subjekata, kako je definisano u Nacrt Zakona o medijima u dijelu koji se odnosi na evidenciju oglašavanja.

Na Nacrt zakona, oktobra/novembra 2018. godine, pravna mišljenja i komentare dostavili su Savjet Evrope i OSCE, te smo iste implementirali u tekstove Nacrta.

NACRT ZAKON O NACIONALNOM JAVNOM EMITERU RADIO I TELEVIZIJA CRNE GORE

Obzirom da su aktuelnim zakonom stvorene normativne pretpostavke za institucionalno, politički i finansijski nezavisan javni servis utemeljen na principima Savjeta Evrope sadržanim u Preporuci 96(10) o nezavisnosti javnih servisa radio-difuzije, Saopštenju Komisije o primjeni pravila o državnoj pomoći za javne radiodifuzne usluge (2009/C 257/01) i članu 10 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, cilj izmjena i dopunama ovog zakona, odnosi se na dodatno snaženje mehanizama političko-institucionalne nezavisnosti javne radiodifuzije u skladu sa međunarodnim standardima i komparativnom praksom ove oblasti.

Iako način imenovanja članova Savjeta RTCG utvrđen zakonskim okvirom, kako se navodi u komentarima Savjeta Evrope u okviru Analize JUFREX, nudi dovoljno garancija za njihovu nezavisnost", predviđenim izmjenama i dopunama osnažiće se proces odabira i imenovanja članova Savjeta RTCG na način što će se u postupak involvirati nezavisni regulator za oblast elektronskih medija u dijelu koji se odnosi na transparentnost procedure, uvida u izborni proces, te stručnog mišljenja regulatora u odnosu na kandidate za koje je podnešeno više odvojenih predloga.

U cilju dodatne transparentnosti procesa nadležni skupštinski odbor, uz prethodno dobijeno mišljenje nezavisnog regulatora za oblast elektronskih medija, obavljace intervju sa kandidatima za koje je podnešeno više odvojenih predloga, te vršiti javno predstavljanje kandidata i objavljivanje njihovih kvalifikacija. Skupština, shodno Nacrtu zakona, ne može selektivno odlučivati o pojedinačnim kandidatima, već će uz obavezu javnog obrazloženja odlučivati o listi u cjelini.

Takode unaprijedena verzija ovog instituta definiše pitanja konflikta interesa, kriterijuma za člana Savjeta, po kojem broj nominacija neće biti odlučujući za članstvo u Savjetu, kao i norme koje se tiču perioda „hladenja“ za političke funkcionere tj. nemogućnosti izbora političkih funkcionera za članove Savjeta RTCG najmanje dvije godine od prestanka njihove funkcije.

U cilju jačanja odgovornosti prema javnosti, snaženju principa samoregulacije, snaženju profesionalnih standarda, Nacrtom zakona definisan je institut Ombudsmana RTCG kao nezavisni organ RTCG.

Nacrtom zakona, u cilju razdvajanja upravljanja programskim i finansijskim segmentom, definisan je institut Upravnog odbora RTCG, kao stručnog tijela u odnosu na finansijsko poslovanje RTCG, kojeg bi sačinjavali članovi iz konkretne struke u odnosu na aspekt nadzora koji bi vršili.

Takođe, u cilju definisanja nadzora nad sprovođenjem Ugovora o pružanju javnih usluga u dijelu koji se odnosi na programske obaveze, predloženo je rješenje da isti bude u nadležnosti nezavisnog regulatora za oblast elektronskih medija, dok u cilju dodatnog usaglašavanja sa Saopštenjem Komisije o primjeni pravila o državnoj pomoći za javne radiodifuzne usluge, konačna odluka o uvođenju značajno novih usluga bila bi u nadležnosti Savjeta nezavisnog regulatora za oblast elektronskih medija.

U cilju ispunjenja preporuke iz JUFREX analize medijskog sektora u Crnoj Gori, kojom se ukazuje da kolektivno razrješenje Savjeta RTCG može se zloupotrebiti u vidu političkog pritiska na RTCG, Nacrtom zakona uklonjena je odredba koja se odnosi na isto, te kolektivno razrješenje Savjeta RTCG, novim zakonskim rješenjem, nije moguće.

NACRT ZAKON O MEDIJIMA

Zakonom o medijima kao krovnim zakonom ove oblasti predviden je širok spektar rješenja i instituta primjerenih relevantnim međunarodnim standardima i dobrim praksama. Značajno nova rješenja u Zakonu o medijima odnose se na institute:

- dužne novinarske pažnje,
- uvođenje online medija u definiciju medija,
- odgovornosti za komentare na portalima,
- zaštitu izvora informacija,
- pretpostavke nevinosti,
- zabrane govora mržnje,
- zabrane diskriminacije,
- zaštite maloljetnika, dostojanstva ličnosti, prava na privatnost,
- prava na ispravku i odgovor.

U Nacrtu zakona pitanje održivosti medijske scene i zaštite medijskog pluralizma predviđeno je institutom *Fonda za podsticanje pluralizma i raznovrsnosti medija*. Pristup Fondu bez diskriminacije imaju svi komercijalni mediji-elektronski, štampani i on-lajn mediji. Sredstva se opredjeljuju za programe od javnog interesa, u cilju diverzifikacije medijskog sadržaja, na način zaštićenog indeksa od 0,03% BDP-a na godišnjem nivou. Na raspodjelu neće uticati ni jedan državni organ, već će, shodno Nacrtu zakonu, to biti mandat nezavisnog regulatora za oblast elektronskih medija, kao i nezavisne Komisije za raspodjelu štampanim medijima i portalima.

U cilju sistemskog definisanja *samoregulacije medija* i značaja za demokratsko društvo, Nacrtom zakona predviđeno je projektno finansiranje interne i eksterne samoregulacije na

način što će ova tijela imati jednak pristup sredstvima Fonda, te će se za pokrivanje operativnih troškova različitih mehanizama samoregulacije, iz svakog od podfondova, izdvajati po 5 % sredstava na godišnjem nivou.

Novim zakonom uvodi se institut transparentnosti državnog oglašavanja, kojim se predviđa obaveza organa javnog sektora, kao i obaveza medija da vode evidenciju o uplaćenim sredstvima iz javnih izvora, njihov osnov i vrstu, te se obavezuju na objavu iste. Na ovaj način, doprinosi se transparentnosti finansiranja medija od strane organa javnog sektora i omogućava kontinuirani uvid najšire javnosti u tokove oglašavanja.

TRENTNI STATUS NACRTA ZAKONA

Imajući u vidu činjenicu da smo komentare Savjeta Evrope i OEBS-a na nacrtu predmetnih zakona dobili oktobra/novembra 2018.godine, te da je nakon istih nastavljena inkluzivna aktivnost multiresorskih radnih grupa u cilju implementacije ekspertskih preporuka, te imajući u vidu, shodno Uredbi o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, period javne rasprave, koja će se po projekcijama obaviti u prvim mjesecima 2019.godine, te imajući u vidu ponovno ekspertsko čitanje nacrtu zakona od strane Savjeta Evrope i Evropske komisije, Programom rada Vlade zakonski tekstovi su predloženi za drugi kvartal 2019. godine.

S poštovanjem,

MINISTAR
Aleksandar BOGDANOVIĆ

